

بسم الله الرحمن الرحيم

شیطان و جن در قرآن و روایات

جلسه اول ۸۸/۷/۷

مقدمه:

با توجه به اهمیتی که وجود شیطان در مسیر هدایت انسان به قرب خداوند دارد، در ادامه‌ی مباحث تفسیر موضوعی قرآن و نهج البلاغه بحث « شیطان و جن در قرآن و روایات » انتخاب شده است. شیوع شیطان پرستی در جوامع غربی و رسوخ این تفکر در جامعه اسلامی ما، اهمیت این بحث را بیشتر می‌کند. آیات زیادی در قرآن کریم به شیطان و جن پرداخته است که در این بحث آنها را بررسی و در این مسیر به ویژه از تفسیر شریف المیزان بهره خواهیم گرفت. با توجه به محدود بودن روایات در مورد شیطان در نهج البلاغه، از احادیث دیگری نیز برای تکمیل بحث استفاده خواهد شد.

«شیطان» یک عنوان کلی برای هر موجود مطرود خداوند و یا هر موجودی که از رحمت خداوند دور شده، می‌باشد که این شیطان ممکن است از جنس انسان باشد و یا جن. انسانهایی هستند که مصداق شیطان و محور شرارت هستند.

شیطان، جن و انسان اسم جنس هستند. یعنی اسمی برای اطلاق به گروهی که از یک جنس معین می‌باشند.

ولی «ابلیس» اسم خاص است برای موجودی از جنس جن. همانگونه که هر انسانی اسم معینی دارد، یکی از جنیان که سر دسته‌ی اجنه‌ی بد و موجب انحراف همه‌ی آنها و انسان‌های منحرف بوده، «ابلیس» نام دارد.

در این بحث بعد از واژه‌شناسی، وجود موجودی به نام جن و شیطان را اثبات و سپس در مورد خصوصیات و ماهیت آنها بحث و بررسی خواهد شد، که در این مورد به آیات متعدد قرآن اشاره خواهیم کرد.

در مورد ماهیت جن و شیطان دو نظریه وجود دارد: برخی آنها را موجوداتی مادی، فیزیکی و جاگیر ولی بسیار ظریف و شبح مانند می‌دانند مثل امواج و برخی دیگر جن را موجوداتی مجرد و خارج از زمان و مکان می‌دانند، البته نه مجرد کامل و محض بلکه مجرد مثالی و برزخی.

سپس کیفیت زندگی جن و شیطان، تکلیف آنها، بهشت و جهنم آنها و ... بحث خواهد شد. در ادامه سوال دیگری که در این بحث، پاسخ داده خواهد شد ارتباط شیطان با انسانها و میزان و چگونگی تسلط و تصرف آنها بر جسم و روح انسان می‌باشد و نیز تأثیر و تصرف متقابل انسان در جن و شیطان.

و در ادامه فلسفه‌ی آفرینش شیطان مورد بحث قرار خواهد گرفت. اگر بنا بر این بوده که شیطان موجودی شرخیز باشد، این موجود در نظام احسن که کل آفرینش در ایده‌آل‌ترین شرایط می‌باشد، چه جایگاهی دارد؟

و در پایان نیز به پدیده‌ی «شیطان‌پرستی» اشاره خواهیم کرد. پرستش شیطان از قدیم طرفدارانی داشته است. طایفه‌ی «بزیذیه» شیطان را می‌پرستیدند. این پدیده در حال حاضر در جوامع غربی شیوع بسیاری دارد و طرفداران آن از علائم و نمادهای مربوط استفاده می‌کنند جامعه‌ی اسلامی ما نیز تحت تاثیر این فکر انحرافی قرار گرفته است برای مثال عدد ۶۶۶ نیز نماد این گروه است. بنا بر این طرح کلی بحث «شیطان و جن در قرآن و روایات» به این شرح خواهد بود:

۱. واژه شناسی

۲. آیا موجودی به نام شیطان و جن وجود دارد یا خیر؟

۳. شیطان و جن چگونه موجودی هستند؟

۴. ترسیم زندگی شیطان و جن در قرآن و احادیث

۵. فلسفه‌ی آفرینش شیطان در نظام هستی

۶. گستره‌ی تعامل متقابل انسان و شیطان و جن

۷. پدیده‌ای به نام شیطان‌پرستی

برای مطالعه نیز می‌توان با بهره‌گیری از نرم افزارهای: «جامع تفاسیر نور» و «جامع احادیث نور» ریشه‌های «ش ط ن» و «ب ل س» را جستجو و آیات و روایات مربوطه را استخراج و از تفاسیر معتبر به ویژه «تفسیر المیزان» بهره گرفت.

نرم افزار «مکتبه اهل البیت^(ع)» که به زبان عربی است، در این زمینه منابع خوبی را جمع آوری نموده است، به ویژه در پایان بخش «درخت عقاید» آن نرم افزار اطلاعات دسته‌بندی شده ارزشمندی برای محققان در این زمینه گردآوری شده است.

کتابها و نرم افزارهایی نیز به زبان فارسی در این زمینه تالیف شده که مطالعه‌ی گذرای آنها مفید است. به ویژه کتاب و نرم افزاری که شرکت «رایان طیعه» در این زمینه ارائه نموده است.

همچنین سایتهای متعدد در فضای مجازی در این مورد حاوی مطالب مفیدی است که دید خوبی در این زمینه ایجاد خواهد کرد. طرفداران شیطان پرستی نیز در اینترنت حضوری فعال دارند.

امید آنکه این بحث در شناخت ماهیت شیطان مفید و در برطرف ساختن موانعی که از این طریق در مسیر قرب الی الله بوجود می‌آید، به ما کمک نماید.

ان شاء الله